

pre viac práce na Slovensku

volebný program SDKÚ-DS pre voľby 2012

DEMOKRATICKÁ STRANA

DEMOKRATICKÁ STRANA

ÚVODNÉ SLOVO

Volebný program SDKÚ-DS je programom, ktorého hlavnou prioritou je ochrániť existujúce a podporiť vznik nových pracovných miest na Slovensku. Ponúka návrhy, ktoré zlepšujú podmienky pre zamestnancov, zamestnávateľov aj živnostníkov. Prináša skutočné riešenia, ktoré vrátia dôveru občanov v spravodlivosť a fungujúci štát. Zdôrazňuje zodpovednosť vo verejných financiách a nekompromisný tlak na zastavenie zadlžovania Slovenska. A snaží sa pomáhať rodinám vtedy, keď pomoc štátu najviac potrebujú. Spoločným a najdôležitejším cieľom všetkých riešení je viac práce na Slovensku.

SDKÚ-DS už vyviedla Slovensko z marazmu a zaostávania, z medzinárodnej izolácie a z ekonomickej a sociálnej krízy. SDKÚ-DS dokázala nielen rečami a sľubmi, ale aj konkrétnymi činmi, že vie uskutočniť zmeny, ktoré Slovensko potrebuje. V rokoch 1998 – 2006 sa Slovensko zmenilo k lepšiemu nielen vďaka integrácii a reformám. Posilnili sa demokratické a občianske princípy a hodnoty, znižovala sa miera intolerancie a korupcie, zvyšovala sa dôvera medzi ľuďmi, transparentnosť a verejná kontrola, znižovalo sa nesystémové zasahovanie štátu v ekonomike, ale aj v iných oblastiach. Inými slovami, postupne sa darilo prekonávať deformácie formálnych aj neformálnych pravidiel, dedičstvo hlboko zakorenené nielen desastročiami komunizmu, ale aj obdobím mečiarizmu.

Po štyroch rokoch vlády Roberta Fica sme museli konštatovať, že procesy prekonávania tohto dedičstva sa minimálne spomaľujú, v niektorých oblastiach dokonca dochádza k recidíve. Ficova vláda oživovala nebezpečné mýty, viac alebo menej otvorene hrala maďarskou kartou, politicky ovplyvňovala súdy vrátane ústavného, podmaňovala si verejnoprávne médiá, obmedzovala aj nezávislosť ostatných médií, nesystémovo zasahovala do ekonomiky a podnikateľského prostredia, podriadila si predtým nezávislé regulačné orgány, kriminalizovala opozíciu. Znovu oživali viaceré prvky tzv. neliberálnej demokracie známe z obdobia mečiarizmu. Vyrovnanie sa s týmito javmi sme považovali za dôležitú prioritu, aj preto stála SDKÚ-DS na čele koalície stredopravých strán, ktoré po voľbách v roku 2010 vytvorili vládu na čele s Ivetou Radičovou.

Vláda Ivety Radičovej nemohla žiaľ, z dôvodu vyslovenia nedôvery zo strany opozície a koalície SaS, dokončiť svoj mandát. Napriek tomu necelé dva roky svojho pôsobenia urobila kus práce. Naštartovali sa zásadné zmeny v súdnictve a v zvyšovaní transparentnosti vo verejnom obstarávaní, výrazne sa ozdravili verejné financie a schválili sa mechanizmy na obmedzenie nezodpovednej rozpočtovej politiky v budúcnosti, zvýšila sa pružnosť trhu práce, napriek úspornej rozpočtovej politike sa schválili viaceré opatrenia v prospech rodín a sociálne zraniteľných skupín obyvateľstva. V medzinárodnom kontexte sme sa podieľali na nevyhnutných opatreniach na ochranu eura, našej spoločnej meny, zároveň sme však dokázali obhájiť naše oprávnené záujmy a potreby.

Programové ciele vlády Ivety Radičovej do značnej miery odrážali aj volebný program SDKÚ-DS z roku 2010. Mnohé zmeny boli len začaté, mnohé boli len pripravené, ale neboli spustené. Okrem toho sa výrazne skomplikovala aj medzinárodná situácia, najmä v ekonomickej oblasti. Kríza v eurozóne, ale aj širšia dlhová kríza, ktorá zasiahla všetky vyspelé krajiny sveta a má doslova globálny charakter, kladú pred ľudí, pred krajiny, najmä však pred politikov nové naliehavé výzvy.

SDKÚ-DS je pripravená zvládnuť tieto výzvy, je pripravená ponúknuť a presadzovať také opatrenia a takú politiku, ktoré umožnia, aby Slovensko v náročných podmienkach obstálo, aby bolo úspešnou a prosperujúcou krajinou. Neveríme, že tento cieľ je možné dosiahnuť v spolupráci s politickou stranou Smer-SD. Neveríme, že sa dá s touto stranou zvrátiť zlá situácia v zamestnanosti, zadlžovaní, korupcii, nespravodlivosti, či v zaostávaní v ekonomickej konkurencieschopnosti. Neveríme tomu nielen preto, ako sa táto strana správala počas rokov 2006 – 2010, ale aj pre jej programové ciele pre voľby v roku 2012. Preto zásadne odmietame spoluprácu so stranou Smer-SD po voľbách v marci 2012 a týmto programom predkladáme alternatívu voči vláde tejto strany.

Za najdôležitejší cieľ považujeme vytvárať predpoklady

na zvyšovanie kvality života ľudí a životnej úrovne. Musíme obnoviť rastu našej ekonomiky a konkurencieschopnosti. Najdôležitejším indikátorom toho, či sa to vláde darí, alebo nie, bude vývoj v oblasti tvorby nových pracovných príležitostí. SDKÚ-DS to dokázala. Vďaka reformám presadených dvomi vládami Mikuláša Dzurindu klesla medzi rokmi 2001 až 2008 na Slovensku nezamestnanosť z 19,3 na 9,6 percenta.

Za najdôležitejšie v tejto súvislosti považujeme:

- ochranu a podporu vzniku nových pracovných miest, ekonomickú a sociálnu stabilitu
- profesionálne riadený a spravodlivý štát, v ktorom je poriadok a platí zákon
- zodpovedný štát so zdravým rozpočtom, ktorý investuje do budúcnosti
- skutočnú podporu pre mladé rodiny a ochranu kvality života strednej vrstvy

Slovensko potrebuje viac kvalitných pracovných miest. Preto nebudeme za žiadnych okolností zvyšovať celkové daňovo-odvodové zaťaženie práce a dokončíme reformu odvodového systému, ktorá Slovensku pomôže rovnako ako zavedenie rovnej dane. Chceme pomôcť živnostníkom a malým firmám pri prijímaní prvého zamestnanca, aj absolventom, ktorí si nevedia nájsť prácu. Cieľom SDKÚ-DS je očistiť podnikateľské prostredie od podvodníkov, ktorí poctivým zamestnancom a zamestnávateľom strpcujú život. A na byrokráciu nasadíme silnú zbraň – byroKATA, ktorý bude môcť navrhovať zrušenie zákonov neprimerane obmedzujúcich tvorbu pracovných miest.

Zámerom SDKÚ-DS je vrátiť dôveru občanov v štát, v ktorom je poriadok a platí zákon. Chceme dokončiť reformu justice, aby slovenské súdy neovládali ani bratstva, ani politika. Na základe skúseností s povinným zverejňovaním zmlúv pôjdem oveľa ďalej. Zakážeme stranické a koalíčné nominácie na najdôležitejších miestach v štátnej správe a v štátnych firmách. Navrhujeme dokončiť reformu prokuratúry a stabilizovať políciu.

Ponúkame opatrenia, aby sme zastavili rast verejného dlhu a v roku 2013 znížili deficit verejných financií od 3 percentá HDP. Návrhy SDKÚ-DS obmedzujú nezodpovednosť politikov a chránia dôchodky slovenských občanov a upratujú neporiadok v zdravotníctve. Sústreďujeme sa na odhalovanie daňových podvodov, pre ktoré trpia nielen verejné financie, ale najmä slušní daňovníci. Zároveň chceme pred rozpočtovými škrtmi ochrániť najdôležitejšiu oblasť pre budúcnosť Slovenska, ktorou je školstvo a veda a dopravná infraštruktúra.

Budúcnosť Slovenska stojí aj na aktívnych, pracujúcich rodičoch. Chceme im pomáhať vtedy, keď to najviac potrebujú. Navrhujeme zlepšiť dostupnosť služieb pre deti od dvoch rokov a vytvoríť postupne podmienky, aby mali garantované miesto v škôlke. Pripravili sme konkrétne opatrenia, ktoré dokážu brzdiť rast cien. Zmeníme bytovú politiku tak, aby sme nedotovali zisky súkromných firiem, ale použili verejné zdroje na podporu výstavby nájomných a štartovacích bytov pre mladé rodiny.

SDKÚ-DS sa hlási k zodpovednosti za udržanie a stabilitu eura, našej spoločnej meny. Považujeme za dôležité ochrániť menu, v ktorej majú naši občania úspory a dostávajú platy a dôchodky. Sme pripravení podieľať sa aj na nevyhnutných nákladoch na ochranu našej spoločnej meny a odmietame populistické návrhy a názory, ktoré takéto opatrenia odmietajú. Považujeme takéto názory za nebezpečné, pretože ohrozujú nielen našu spoločnú menu, ale aj naše medzinárodné postavenie a dôveryhodnosť Slovenska ako zodpovedného partnera. Aj preto pre nás bude pri rokovaniach o povolebnej spolupráci kľúčová aj táto otázka.

Zároveň SDKÚ-DS bude, tak ako doteraz, veľmi aktívnym partnerom, ktorý bude presadzovať také formy opatrení na záchranu, stabilizáciu a úspešné fungovanie eura, ktoré budú minimalizovať riziko morálneho hazardu a nezodpovedného správania sa štátov, ale aj súkromného sektora. Aktívne sme sa podieľali na formovaní doterajšej politiky v tejto oblasti a chceme tak robiť aj naďalej.

SDKÚ-DS sa hlási k základným princípom a programovým

cieľom, zakotveným vo svojich doterajších programových dokumentoch a k hodnotám, ktoré sú v nich obsiahnuté. Zároveň však reflektuje novú situáciu, ktorá nastala najmä z dôvodu zložitého vonkajšieho ekonomického prostredia, ako aj v dôsledku predčasného ukončenia mandátu vlády Ivety Radičovej a vyhlásenia predčasných volieb.

SDKÚ-DS je v medzinárodnom kontexte členom EPP (Európska ľudová strana), zdieľa hodnoty tohto najsilnejšieho európskeho politického zoskupenia a na ich presadzovaní sa podieľa na pôde európskych inštitúcií, zvlášť v Európskom parlamente.

SDKÚ-DS pripravovala svoj program v diskusií s desiatkami významných slovenských odborníkov. Odráža hodnoty, ktoré veríme, aktualizuje politiky, ktoré dlhodobo presadzujeme a navrhuje konkrétne riešenia, ktorými títo odborníci obohatili naše poznanie, a ktoré odrážajú aj našu skúsenosť. Ďakujeme každému, kto prijal naše pozvanie, zúčastnil sa práce a priložil ruku k dielu pri formulovaní tohto nášho programu.

Náš program sme pripravovali v otvorenom dialógu. V takomto dialógu chceme pokračovať aj pri jeho presadzovaní. Veľa otázok a úloh, na ktoré sa chceme sústrediť, musí riešiť parlament a vláda. Iné však nie je možné urobiť bez spolupráce so samosprávnymi orgánmi, mimovládnyimi organizáciami, vzdelávacími inštitúciami, bez iniciatívy ľudí, občanov Slovenskej republiky.

Sme presvedčení, že naša vízia a jej konkrétne napĺňanie prinesie úžitok každému, kto má záujem aktívne prispieť k zlepšeniu svojej situácie bez ohľadu na jeho súčasný sociálny status. Je adresovaná každému, kto verí, že dobré pravidlá a rovnosť šancí vytvárajú ten správny a otvorený priestor na seberealizáciu. Obraciame sa na každého, komu na úspešnom Slovensku naozaj záleží.

Ivan Mikloš
Podpredseda SDKÚ-DS

VOLEBNÝ PROGRAM SDKÚ-DS 2012

DEMOKRATICKÁ STRANA

OBSAH

1. OCHRANA A PODPORA PRACOVNÝCH MIEST, EKONOMICKÁ A SOCIÁLNA STABILITA	str. 08
1.1. POMÔŽEME ZAMESTNANCOM AJ ZAMESTNÁVATEĽOM	str. 09
1.2. KVALITNÁ DOPRAVA PRE SILNÉ REGIÓNY	str. 11
1.3. SPOLAHLIVÁ ENERGETIKA PRE OBČANOV AJ PODNIKATEĽOV	str. 12
1.4. ROZVOJ VIDIEKA A REGIÓNOV	str. 13
2. PROFESIONÁLNE RIADENÝ A SPRAVODLIVÝ ŠTÁT, V KTOROM JE PORIADOK A PLATÍ ZÁKON	str. 14
2.1. FUNGUJÚCI ŠTÁT = FUNGUJÚCE INŠTITÚCIE	str. 15
2.2. LACNEJŠIE A LEPŠIE VEREJNÉ SLUŽBY	str. 17
2.3. ZAHRANIČNÁ POLITIKA	str. 19
2.4. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	str. 21
3. ZODPOVEDNÝ ŠTÁT SO ZDRAVÝM ROZPOČTOM, KTORÝ INVESTUJE DO BUDÚCNOSTI	str. 22
3.1. OZDRAVÍME VEREJNÉ FINANCIÉ	str. 22
3.2. INVESTUJEME DO ŠKOLSTVA, INVESTUJEME DO BUDÚCNOSTI	str. 25
3.3. VYSOKÉ ŠKOLY, VEDA A VÝSKUM NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI	str. 27
3.4. KULTÚRA A MÉDIÁ	str. 29
4. SKUTOČNÁ PODPORA PRE MLADÉ RODINY A OCHRANA KVALITY ŽIVOTA STREDNEJ VRSTVY	str. 31
4.1. POMÔŽEME RODINÁM A PRACUJÚCIM RODIČOM	str. 31
4.2. ZVÝŠIME KVALITU A DOSTUPNOSŤ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI	str. 33

1. OCHRANA A PODPORA PRACOVNÝCH MIEST, EKONOMICKÁ A SOCIÁLNA STABILITA

DEMOKRATICKÁ STRANA

1.1. POMÔŽEME ZAMESTNANCOM AJ ZAMESTNÁVATEĽOM

1.1.1. **Ochránime pracovné miesta, ktoré vytvorili investori**

Budeme motivovať investorov, aby Slovensko považovali za stabilnú základňu na udržiavanie a rozširovanie výroby. Najdôležitejšie prvky spoľahlivosti sú euro, rovná daň, Zákonník práce a politická skúsenosť, a iba my garantujeme všetky štyri. Investičnú pomoc budeme poskytovať len v regiónoch s vysokou nezamestnanosťou, prípadne do podpory výroby s vysokou pridanou hodnotou. Ak to bude potrebné, aj napriek nutným úsporným opatreniam posilníme rozpočet agentúry na prilákanie investícií SARIO.

1.1.2. **Za žiadnych okolností nezvýšime celkové zaťaženie práce**

Bez ohľadu na náročnosť ozdravenia verejných financií je našou prioritou zachovať alebo znížiť celkové daňovo-odvodové zaťaženie práce. Ak to bude nevyhnutné, radšej viac zdaníme spotrebu, najmä alkohol, tabak a hazard, alebo majetok a produkty zaťažujúce životné prostredie, ale nie prácu. Dostatok pracovných príležitostí považujeme za najväčšiu prioritu pre Slovensko na najbližšie roky.

1.1.3. **Výrazne zjednodušíme platenie daní a odvodov**

V posledných rokoch sa Slovensko v rebríčku jednoduchosti daňovo-odvodového systému prepadlo až na 129. miesto zo 183 hodnotných krajín. Komplikovaný systém zatažuje občanov a podnikateľov a znižuje príjmy verejných financií. Výrazne zjednodušíme platenie daní a odvodov. Novovytvorené finančné úrady budú jediným miestom, kde sa budú platiť dane, odvody a clá. Spoločným ročným zúčtovaním daní a odvodov nezatažíme občanov a podnikateľov, urobí ho finančná správa. "Jeden výkaz, jedna platba, jeden úrad" znižia náklady slušným ľuďom, ale výrazne skomplikujú život podvodníkom.

1.1.4. **Zvýšime príťažlivosť Slovenska pre globálne talenty**

Uľahčíme príchod a zotrvanie vysoko kvalifikovaných migrantov a podnikateľov, vrátane študentov a vedcov, na Slovensko. V tejto oblasti sme zatiaľ medzi najhoršími krajinami v EÚ hoci, kvalifikovaní migranti sú pre našu ekonomiku prínosom. Prinášajú so sebou inovácie a nové znalosti a pracovné príležitosti. Slovensko musí byť aktívnejšie v súťaži o globálne talenty a zvýšiť tak konkurencieschopnosť v porovnaní s ostatnými krajinami.

1.1.5. **Pomôžeme živnostníkom a malým firmám prijať prvého zamestnanca**

Vytvoríme jednoduché a účinné programy podpory zamestnanosti, ktoré vieme naštartovať hneď. Presmerujeme dotáciu na tvorbu živnosti na pomoc pre živnostníkov a malé firmy, ak príjmu prvého zamestnanca. Zabezpečíme, aby absolventovi, ktorý do šiestich mesiacov nenájde prácu, štát garantoval pracovné miesto, prax, alebo rekvalifikáciu.

1.1.6. **Zavedieme kombináciu práce a dávok pre dlhodobu nezamestnaných**

Umožníme, aby zamestnanci s nízkou kvalifikáciou mohli pracovať za nižšie mzdy a súčasne poberať aj podporu od štátu. Tým sa zvýši ich motivácia pracovať, a zvýši sa aj ochota podnikateľov zamestnávať ľudí s nižšou kvalifikáciou. Tak vznikne takzvaný medzitrh práce, ktorý pomôže zvyšovať zamestnanosť v mnohých sektoroch, napríklad v sociálnej sfére, v službách, či v textilnom alebo obuvníckom priemysle.

1.1.7. **Na byrokraciu nasadíme byroKATA**

Na štyri roky vytvoríme dočasnú pozíciu verejného ochrancu proti byrokracii – byroKATA. Bude môcť navrhovať vláde, aby rušila a menila zákony, ktoré zbytočne či neprimerane obmedzujú tvorbu pracovných miest. A to aj na základe

nominácií najhorších regulácií zo strany zamestnávateľov a zamestnancov. ByroKÁT nebude mať formálnu pozíciu, bude protiváhou úradníkov aj "požiadaviek z Bruselu". Pre byrokraciu bude platiť prezumpcia viny. Ak gestorský úrad nebude schopný dokázať, že výhody regulácie významne prevyšujú náklady, vláda navrhne parlamentu jej zrušenie.

1.1.8. **Podvodníci na čiernu listinu**

Tvrdo zakročíme proti tým, ktorí poctivým zamestnávateľom ničia život. Vytvoríme čiernu listinu súkromných aj štátnych firiem, ktoré sa dopustili vybraných porušení zákona. Napríklad nezverejnili o sebe povinné údaje alebo nedajú včas firmu do konkurzu v rozpore so zákonom. Podnikatelia z čiernej listiny nebudú môcť založiť ďalšiu firmu, ani sa prihlásiť do verejných súťaží.

1.1.9. **Obmedzíme okrádanie obchodných partnerov**

Tunelovanie či okrádanie obchodných partnerov obmedzíme zverejňovaním informácií o obchodných konaniach a platobnej disciplíne. Zelektronizujeme Zbierku listín, aby si poctiví podnikatelia mohli cez internet zistiť základné ekonomické ukazovatele obchodných partnerov. Vťahovaniu zdravých firiem do pasce platobnej neschopnosti zabránime tým, že zjednodušíme proces odpisovania nevymožiteľných pohľadávok. Vymožiteľnosť práva nie je len rýchlosť a efektívnosť súdneho konania, ale aj exekúcie. Zvýšime efektívnosť exekučných konaní a zjednodušíme ich.

1.2. KVALITNÁ DOPRAVA PRE SILNÉ REGIÓNY

Kvalitná dopravná infraštruktúra je jednou zo základných podmienok pre rozvoj regiónov, pre vytváranie nových pracovných príležitostí. Eurofondy zabezpečia aj v nasledujúcom desaťročí veľký objem zdrojov pre výstavbu ciest a modernizáciu železníc. Len na nás bude záležať, ako rýchlo a efektívne tieto zdroje dokážeme využiť.

1.2.1. **Nové cesty pre regióny Slovenska**

Sústredíme sa na základnú prioritu, ktorou je dokončenie diaľničného spojenia Bratislavy a Košíc. Zároveň začneme rekonštrukcie a výstavbu nových ciest, ktoré sú dôležité pre rozvoj regiónov Slovenska. Rozbehneme výstavbu rýchlostnej cesty R4 na východnom Slovensku, ktorá prepojí Slovensko od Poľska cez Prešov a Košice až do Maďarska. Rozbehneme výstavbu rýchlostnej komunikácie R2, ktorá spojí Trenčín, Prievidzu a Žiar nad Hronom – čím sa vyrieši zlá dostupnosť hornonitrianskeho regiónu do Trenčína – s hlavným diaľničným ťahom D1 a s Českou republikou. Rozbehneme výstavbu nultého diaľničného okruhu Bratislavy.

1.2.2. **Budeme stavať rýchlo, ale transparentne**

Posledný rok ukázal, že cesty sa dajú stavať rýchlo, kvalitne, a pritom nie za premrštené ceny. Podstatou sú dobre pripravené súťaže. Na ilustráciu: len na štyroch úsekoch diaľnice D1, ktoré boli pôvodne súčasťou prvého balíka PPP projektov, štát na stavebných nákladoch ušetrí takmer 700 miliónov eur. Základný objem zdrojov na výstavbu ciest a diaľnic poskytnú aj v nasledujúcich rokoch eurofondy. Ich spolufinancovanie zabezpečíme aj vydávaním špeciálnych štátnych dlhopisov. Tie budú môcť kupovať dôchodkové správcovské spoločnosti. PPP projekty využijeme po dôslednej analýze efektívnosti len v prípade, že budú vyčerpané všetky finančné zdroje z eurofondov.

1.2.3. **Zmodernizujeme železničnú dopravu**

Budeme pokračovať v modernizácii železničnej dopravy. Zlepšime kultúru cestovania v železničnej doprave obnovou

vozového parku, aj modernizáciou staníc so zapojením súkromného sektora. Dokončíme projekt revitalizácie železničných spoločností a ich financovanie budeme zo štátneho rozpočtu zabezpečovať tak, aby sa v týchto firmách nekopili nové dlhy. Budeme presadzovať zapojenie Slovenska do medzinárodných dopravných koridorov a aktívne zapojenie do európskych rozvojových programov. Uskutočníme opatrenia na podporu harmonizácie verejnej dopravy, vrátane integrovaných dopravných systémov.

1.3. SPOĽAHLIVÁ ENERGETIKA PRE OBČANOV AJ PODNIKATEĽOV

Dobre fungujúca energetika je nevyhnutným predpokladom zdravého hospodárstva. Občania aj podnikatelia musia mať zabezpečené spoľahlivé dodávky elektriny, plynu, vody aj tepla. A ceny energií by nemali byť vyššie ako sú v okolitých krajinách.

1.3.1. **Presadíme spravodlivé regulovanie cien energií**

Regulácia cien energií musí vytvárať tlak na úsporné fungovanie monopolov. Tie nemôžu mať regulátorom garantované vysoké zisky, aké nedosahujú iní podnikatelia. Koncové ceny energií súčasne musia reagovať na zmeny situácie na svetových trhoch tak, aby zodpovedali skutočne vynaloženým nákladom dodávateľov energií. Regulátor by mal vždy transparentne informovať verejnosť o dôvodoch, ktoré spôsobujú pohyb cien energií pre spotrebiteľov na Slovensku.

1.3.2. **Zlepšime konkurenčné prostredie v sieťových odvetviach**

Konkurencia prináša pre zákazníkov lepšie služby a nižšie ceny. Všade tam, kde to je možné, preto zlepšime prostredie pre rozvoj konkurencie, a to najmä v obchode s elektrinou, plynom, v telekomunikačných a poštových službách alebo v železničnej doprave. Ľudia aj firmy musia mať skutočnú možnosť vybrať si spomedzi viacerých ponúk, zmena musí byť pritom jednoduchá, lacná a rýchla.

1.3.3. **Zvýšime energetickú bezpečnosť Slovenska**

Znížime závislosť Slovenska od dovozu ropy a plynu podporou rozvoja obnoviteľných zdrojov energií. Podporu sústredíme na tie druhy obnoviteľných energií, ktoré majú u nás prirodzene dobré podmienky, ako je napríklad biomasu. Efektívna podpora rozvoja vlastných zdrojov energií dokáže prispieť k vytváraniu nových pracovných príležitostí, najmä na vidieku – v poľnohospodárstve a v lesníctve. Nebude však viesť k neúmernému rastu cien energií, ako sa to stalo v prípade podpory fotovoltaických elektrární.

1.3.4. **Posilníme pozíciu Slovenska na energetickej mape Európy**

V snahe predísť krízovým situáciám budeme podporovať prepojenie zásobníkov plynu na Záhori s rakúskym plynárenským hubom Baumgarten a severo-južné prepojenie plynovodov s Poľskom a Maďarskom. Obnoviť významnú pozíciu Slovenska na energetickej mape Európy, ktorá čiastočne trpí spustením projektu Nord Stream, pomôže aj výstavba cezhraničných kapacít v elektroenergetike.

1.4. ROZVOJ VIDIEKA A REGIÓNOV

Vyrovňovanie regionálnych rozdielov je jedným z hlavných predpokladov pre ďalší rozvoj slovenskej ekonomiky. Slovensko nebude prosperovať, ak nebudú prosperovať jeho regióny. Vláda by mala zabezpečiť každému občanovi možnosť rozvoja bez ohľadu na to, z akej časti krajiny pochádza.

1.4.1. Budeme rozvíjať cestovný ruch

Kľúčové pre rozvoj cestovného ruchu je zvýšenie návštevnosti Slovenska zahraničnými turistami. Budeme preto podporovať širokú propagáciu Slovenska v zahraničí ako cieľovej destinácie cestovného ruchu. Zjednodušíme predpisy a zákony upravujúce podnikanie v tejto oblasti. Budeme pokračovať vo vládnom programe obnovy vidieka a trvalo udržateľného vidieckeho turizmu. Budeme podporovať vznik a rozvoj oblastných organizácií cestovného ruchu a rozšírime možnosti a zdroje ich financovania. Zlepšíme predpoklady na budovanie zariadení určených na agroturistiku.

1.4.2. Budeme bojovať proti čiernym stavbám

Štát má chrániť záujmy občanov, nie nelegálnych investorov. Uzákoniť povinnosť odstrániť stavbu alebo akýkoľvek objekt zhotovený bez stavebného povolenia na cudzom pozemku, bez písomného súhlasu majiteľa pozemku. Stavebnému úradu povolíme odpojiť čiernu stavbu od vody alebo elektriny. Jasne zadefinujeme pravidlá pre zmeny stavieb pred dokončením, aby nedochádzalo k zneužívaniu tohto inštitútu.

1.4.3. Posilníme vlastnícke práva k pôde

Zriadiť centrálny register nájomných zmlúv k pôde a definitívne doriešiť majetkové vzťahy v družstvách, aby sa posilnilo postavenie vlastníkov majetkových podielov v družstvách voči prevádzkovateľom družstevných podnikov. Posilníme postavenie vlastníkov pôdy vo vzťahu k nájomníkom a uzákoniť, aby sa minimálna výška nájomného odvíjala od výšky podpory, ktorú dostane farmár od štátu

a z fondov EÚ. Schválime jasné pravidlá pre vzťahy medzi ochranou prírody a vlastníckymi lesov.

1.4.4. Budeme podporovať slovenských poľnohospodárov

Budeme podporovať značku kvality SK a dôsledne presadzovať označovanie pôvodu potravy, aby spotrebiteľ vedel identifikovať, odkiaľ pochádza nielen potrava, ale aj jej zložky. Budeme presadzovať v rámci Spoločnej poľnohospodárskej politiky EÚ rovnaké podmienky pre farmárov zo všetkých členských krajín EÚ. Najvhodnejšia forma je obmedzenie dotácií v celej EÚ, pretože tak sa presadia konkurencieschopní. Budeme spolupracovať s poľnohospodármi na zlepšení ich kreditu v spoločnosti.

1.4.5. Protipovodňovými opatreniami podporíme zamestnanosť

V roku 2011 získalo Slovensko skúsenosti s realizáciou projektov prevencie pred povodňami, ktoré zároveň vytvárajú pracovné príležitosti v chudobných regiónoch Slovenska postihovaných lokálnymi záplavami. Je dobré tieto skúsenosti vyhodnotiť a využiť. Odštartujeme nové programy výstavby protipovodňových kapacít, a tým posilníme záujem i zodpovednosť ľudí v regiónoch o obnovu poškodených častí krajiny.

2. PROFESIONÁLNE RIADENÝ A SPRAVODLIVÝ ŠTÁT, V KTOROM JE PORIADOK A PLATÍ ZÁKON

Naším cieľom je vrátiť dôveru občanov v spravodlivosť a vo fungujúci štát; štát, v ktorom je poriadok a platí zákon. Tento cieľ sa nedá dosiahnuť inak, len dôsledným a trpezlivým presadzovaním skutočných systémových riešení, zvýšením profesionality a efektívnosti verejnej správy, polície, prokuratúry, súdnictva a otvoreným vládnutím. SDKÚ-DS takéto riešenia ponúkalo v minulosti a ponúka aj dnes. Sľúbili a presadili sme zverejňovanie zmlúv na internete, vyššiu transparentnosť verejných obstarávaní a otvorenie justície verejnej kontrole. Aj dnes navrhujeme zmeny, ktoré obmedzia priestor pre rodinkárstvo, zastrašovanie, korupciu a svojvôľu. Ani mesiáši, ani spravodajské hry, ale len odpolitizované a silné silové zložky – polícia, prokuratúra – a nestranné rozhodujúce súdy môžu garantovať úspech v boji proti korupcii.

2.1. FUNGUJÚCI ŠTÁT = FUNGUJÚCE INŠTITÚCIE

2.1.1. Iba otvorená vláda naozaj šetrí a pomáha

Na základe skúseností s povinným zverejňovaním zmlúv ako účinným nástrojom prevencie a odhaľovania korupcie, ako aj kontroly konania a rozhodovania inštitúcií pôjdeme oveľa ďalej. Sprístupnenie verejných databáz zavedieme ako princíp. Akákoľvek výnimka, napríklad ochrana súkromia alebo utajovaných skutočností, bude musieť byť odôvodnená. Podľa vzoru centrálného registra zmlúv vytvoríme centrálny registre verejných obstarávaní, predaja majetku a poskytnutých dotácií.

2.1.2. Špičkoví profesionáli, nie politické figúrky

Posilíme zodpovednosť verejných činiteľov a štátnych zamestnancov. Zakážeme stranické a koalíčné nominácie na najdôležitejších pozíciách v manažmentoch veľkých firiem, vo vedení finančných úradov, Sociálnej poisťovne a úradov práce. Urobíme poriadok v politických nomináciách. Ministri si budú vyberať z ľudí, ktorí prejdú náročným výberom. Ovplyňovanie výberu sa stane trestným činom rovnako, ako ním je manipulácia verejného obstarávania. Vrcholoví manažéri budú odmeňovaní podľa pravidelného hodnotenia na základe zverejnených kritérií. Ich neplnenie môže byť zákonným dôvodom na odvolanie.

2.1.3. Dokončíme reformu justície

Slovenskú justíciu nesmú ovládať ani bratstvá, ani politika. Otvorenosť justície, ktorú sme presadili, považujeme za štandard, ktorý nedovolíme obmedziť. Navrhujeme ústavné zmeny, ktoré oddelia funkciu predsedu Súdnej rady a predsedu Najvyššieho súdu, zreformujú Najvyšší súd a obmedzia politické vplyvy na Ústavný súd. Pretrháme tak väzby, ktoré umožňujú nežiaduci vplyv na sudcov a ohrozujú ich nezávislosť pri rozhodovaní v sporoch. Zároveň tým obmedzíme koncentráciu moci v súdnictve. Vytvoríme podmienky na presadzovanie etických noriem sudcov a právnických profesií.

2.1.4. Efektívnejšia práca súdov, väčší tlak na výsledky

Zavedieme elektronické doručovanie súdnych rozhodnutí prostredníctvom dátových schránok. Zavedieme elektronický súdny spis. Rovnako spustíme aj nahrávanie súdnych pojednávaní. Zvýšime užívateľský komfort pri vyhľadávaní zverejnených rozhodnutí. Pravidelné hodnotenie sudcov uvedieme do praxe. Vytvorením podmienok na súdoch a zverejňovaním výsledkov práce súdov vytvoríme tlak na efektívnosť manažovania súdov zo strany predsedov súdov. Vďaka tomu budú sudy konať rýchlejšie a zvýši sa právna istota a predvídateľnosť ich rozhodovania.

2.1.5. Dokončíme zmeny na prokuratúre

Prokuratúra nesmie byť hradbou, cez ktorú nepreskočí spravodlivosť. Vo vláde Ivetty Radičovej sme presadili zmeny, ktoré systémovo menia prokuratúru smerom k otvorenosti a spravodlivosti pre všetkých. Tieto zmeny sú dnes zablokované. Prokuratúra nemá generálneho prokurátora napriek tomu, že bol zvolený. Prioritou SDKÚ-DS bude zmeny na prokuratúre dotiahnuť do konca.

2.1.6. Posilníme postavenie policajného prezidenta a pomôžeme stabilizovať políciu

Je najvyšší čas zastaviť ustavičné personálne zmeny a z nej vyplývajúcu neistotu v polícii, pretože jej sťažuje prácu pri hlavnej úlohe: chrániť občanov. Budeme presadzovať, aby policajného prezidenta menovala vláda na návrh ministra vnútra po verejnom vypočutí kandidáta v príslušnom parlamentnom výbore.

2.1.7. Nezávislá inšpekcia nad políciou a armádou

Budeme presadzovať oddelenie inšpekcie od ľudí, ktorí riadia políciu a armádu, a vytvoríme nezávislý inšpekčný úrad. Ak občan cíti, že policajť nechráni verejný záujem, právo a poriadok, berie úplatky alebo je zapletený do nezákonnosti

a korupcie, musí mať istotu, že jeho sťažnosť na policajta bude nestranne prešetrená. To isté platí pre príslušníkov ozbrojených síl aj civilov vo vzťahu k nezákonným postupom v armáde. Nezávislá kontrola nad políciou a armádou bude silnejšia, efektívnejšia aj lacnejšia ako rezortné „inšpekcie“ podriadené ministrom obrany a vnútra alebo policajnému prezidentovi.

2.1.8. **Stop zneužívaniu tajných služieb**

Navrhujeme zásadne nový spôsob kontroly nad používaním odpočúvania. Občania, ktorí boli odpočúvaní, budú musieť byť po šiestich mesiacoch od skončenia odpočúvania vyzomení. Výnimku bude môcť udeliť len sudca v prípadoch organizovaného zločinu a vážneho ohrozenia štátu. V prípade, ak bude občan považovať odpočúvanie svojej osoby za neodôvodnené, bude sa môcť obrátiť na súd a žiadať odškodnenie. Zvýšime aj kontrolné právomoci parlamentu, aby sme v budúcnosti predišli podobným škandálom, ako tomu bolo nedávno vo vojenskej spravodajskej službe. Týmto spôsobom bude odpočúvanie používané iba v najkrajnejších nevyhnutných prípadoch a predídeme jeho politickému zneužívaniu.

2.1.9. **Zrušíme imunitu poslancov**

Napriek tomu, že súčasná vláda predložila parlamentu návrh na zrušenie trestnoprávnej imunity poslancov, táto im zatiaľ ostáva – potrebnú zmenu ústavy nepodporili opozičné strany Smer-SD a SNS. Budeme ďalej presadzovať výrazne obmedzenie imunity poslancov NR SR tak, aby sa imunita vzťahovala už iba na výroky a hlasovanie poslancov na pôde NR SR. Spolu s občianskou spoločnosťou budeme vyvíjať verejný tlak na strany obhajujúce privilégiá politikov, aby zmenili názor a umožnili tento krok.

2.1.10. **Skutočné majetkové priznania pre politikov**

V rámci reformy justície sme presadili skutočné majetkové priznania sudcov. Majetkové priznania politikov a vysoko-postavených funkcionárov platených z verejných peňazí

však naďalej zostávajú len formálne. Schválime a budeme zverejňovať takú podobu majetkových priznaní, ktorá skutočne poskytne širokej verejnosti informácie o majetkových pomeroch politikov a ľudia z nichvidia, či politik počas svojho funkčného obdobia nadobudol naozaj len majetok, ktorý mohol získať z platu.

2.2. LACNEJŠIE A LEPŠIE VEREJNÉ SLUŽBY

2.2.1. Nakúpiť lepšie za menej

Súčasná vláda stihla zmenami pravidiel postaviť bariéru najčastejším podvodom vo verejnom obstarávaní. Už tieto kroky priniesli významné úspory, no efektívnosť štátnych tendrov musíme ešte zvýšiť. Preto čo najrýchlejšie presadíme nový zákon o verejnom obstarávaní, ktorý ministerstvo spravodlivosti pripravilo, a len pád vlády zabránil jeho prijatiu. Navrhované zmeny výrazne znižujú komplikovanosť verejného obstarávania, určujú jasnú zodpovednosť a tresty za zmanipulované tendre. Zároveň zavedieme súťažné princípy do predaja a prenájmov štátneho majetku.

2.2.2. Eurofondy: nemrhať, nekradnúť. Investovať

Cieľom použitia eurofondov nemá byť podpora vybraných podnikateľov a pochybných projektov, ale zvyšovanie kvality života na Slovensku a podpora pracovných miest. Našími jednoznačnými prioritami sú preto investície do infraštruktúry, nemocníc, školstva, zamestnanosti a ochrany proti povodňam. Zlepšime pravidlá použitia eurofondov čo najviac smerom k automatickej nárokovateľnosti. Tak, ako sme začali zverejňovať na webe zmluvy, začneme zverejňovať všetko o eurofondoch.

2.2.3. Prijmeme zákon o štátnych akciových spoločnostiach

Prijmeme zákon o štátnych akciových spoločnostiach, ktorý vytvorí čitateľné pravidlá výberu manažérov, spôsobu riadenia a zabezpečí zvýšené príjmy do verejných rozpočtov. Štátne firmy budú hospodáriť podľa vopred určených, merateľných a zverejnených kritérií, čo pomôže obmedziť korupciu a uľahčí kontrolu zo strany vlády a verejnosti.

2.2.4. Kvalitnejšie a lacnejšie právne služby pre Slovensko

Zriadime Úrad právnych služieb, aby záujmy Slovenskej republiky obhajovali zamestnanci štátu, a aby Slovenská republika okrem výnimočných prípadov nemusela platiť tisíce eur externým právnym firmám.

2.2.5. Informácie budú slúžiť občanom

Štátne aj verejné inštitúcie disponujú množstvom informácií, ale kvalita ich spracovania, dostupnosť pre verejnosť a užitočnosť pre občanov sú v mnohých prípadoch otázná. Presadíme, aby štát povinne spracovával a zverejňoval štatistiky o kvalite služieb financovaných z verejných peňazí. Napríklad v školstve, v zdravotníctve alebo v doprave. Všade tam, kde si občan môže vybrať z ponuky verejných služieb, ale je v informačnej nevýhode.

2.2.6. Všetko pod jednou strechou

Zmodernizujeme štátnu spravu tak, aby bežnú agendu občania vybavili cez internet, mobil alebo prostredníctvom terminálov na poštách, či obecnom úrade. Integrované obslužné miesta zvýšia dostupnosť služieb štátnej správy najmä v regiónoch a v malých obciach, čo bude znamenať úsporu času, a tým aj výdavkov na strane občanov a podnikateľov. V rezortoch zavedieme úsporný model ôsmich krajských úradov podľa vzoru finančnej správy, počet kontaktných bodov pre klientov však znižovať nebudeme.

2.2.7. Môj mobil, môj podpis

Namiesto nepoužiteľného elektronického podpisu zavedieme princíp "môj mobil, môj podpis". Elektronická komunikácia občanov a podnikateľov s verejnými inštitúciami v doterajšej podobe nie je optimálna a často zbytočne komplikovaná. Vytvoríme podmienky, aby mohli v bežnej agende ľudia s úradmi komunikovať jednoduchšie a s pomocou zariadenia, ktoré majú vždy pri sebe – mobilným telefónom. Špeciálnym fondom budeme zároveň motivovať neziskové

organizácie a inovatívne firmy, aby navrhovali kreatívne webové a mobilné riešenia na komunikáciu občanov s úradmi.

2.2.8. **Stop rezortizmu pomôže občanom a ušetrí zdroje**

Bezpečnosť občanov a štátu je nadrezortná úloha. Zjednotíme niektoré úlohy ministerstva obrany a ministerstva vnútra tak, aby sme zvýšili bezpečnosť občanov. Spoločným postupom pri nasadení vojakov, policajtov a ich technických prostriedkov zabezpečíme rýchlejšiu a účinnejšiu pomoc občanom pri krízových udalostiach a živelných pohromách. Presadíme spoločné verejné obstarávanie pre bezpečnostné rezorty, pretože tak ušetríme významné zdroje daňovníkov. Oddelené obstarávanie výzbroje a výstroje pre políciu, ozbrojené sily a ďalšie bezpečnostné zložky náklady štátu zbytočne predražuje.

2.3. ZAHRANIČNÁ POLITIKA

Zahraničná politika je predovšetkým služba občanom. Slováci občania musia vedieť, že sa na svoju krajinu môžu spoľahnúť. Úlohou zahraničnej politiky je podľa nás presadzovanie a ochrana záujmov občanov Slovenska.

2.3.1. Udržíme Slovensko v jadre európskych procesov

Euro je aj naša mena. Naším cieľom je, aby Slovensko aj v budúcnosti zostalo v centre európskej integrácie. Zodpovednou európskou politikou budeme chrániť úspory našich občanov a investície našich podnikateľov. Preto chceme vždy byť pri hlavnom stole, pri ktorom sa v EÚ rozhoduje. Chceme byť zodpovedným a konštruktívnym partnerom, ktorý je oporou stability spoločnej európskej meny a dokáže v kľúčových okamihoch zabezpečiť ochranu svojich záujmov.

2.3.2. Európa potrebuje reformy a finančnú disciplínu

Budeme tlačiť na trvalé a efektívne posilnenie rozpočtovej zodpovednosti v eurozóne. Sme za zavedenie automatických sankcií voči nezodpovedným krajinám. Nositeľom dohľadu nad rozpočtovou disciplínou by mali byť skôr silné nadnárodné inštitúcie, než orgány zostavené zo zástupcov národných štátov. Skúsenosť ukazuje, že národné štáty môžu byť nedôsledné v uplatňovaní sankcií. Podporujeme zavádzanie európskych záchranných mechanizmov, v ktorých budeme požadovať účasť súkromného sektora – ako nástroj brániaci morálnemu hazardu.

2.3.3. Budeme chrániť daňovú konkurenciu

Konkurenciu v priamych daniach v Európskej únii považujeme za prospešnú pre Európu ako celok a budeme brániť suverenitu Slovenskej republiky v otázkach priamych daní. Sme presvedčení, že iba hlbokými reformami a silnou finančnou disciplínou môže Európa zachovať svoje postavenie v stále silnejšej globálnej konkurencii.

2.3.4. Podporíme rozširovanie Európskej únie

Slovensko je malá otvorená ekonomika závislá od vonkajšieho prostredia. Podporujeme integráciu ďalších krajín do EÚ, pretože rozširuje priestor slobody, demokracie, stability, bezpečnosti a prosperity v Európe.

2.3.5. Diplomacia v službách občanov

Chceme, aby naše zastúpenia v zahraničí dokázali pri každej príležitosti efektívne pomáhať, chrániť a slúžiť občanom Slovenskej republiky. Naším podnikateľom budeme v zahraničí hľadať obchodných partnerov a nové príležitosti, ktoré prinášajú investície a prácu do regiónov Slovenska.

2.3.6. Dobré vzťahy s našimi susedmi

Chceme si aj naďalej vzájomne pomáhať s najbližšími susedmi a spojencami – Českou republikou, Maďarskom a Poľskom. Naši susedia sú našou oporou v dobrých i zlých časoch, a preto budeme presadzovať princíp bezproblémových vzťahov s nimi.

2.3.7. Zahraničná politika založená na hodnotách

Zahraničná politika bude vychádzať z hodnôt, ktoré Slovensko vyznáva. Slovensko bude presadzovať hodnoty slobody, demokracie a tolerancie všade vo svete, predovšetkým v blízkych regiónoch Balkánu a východnej Európy. Budeme našimi skúsenosťami podporovať snahy krajín, ktoré reformujú svoje ekonomiky.

2.3.8. Presadíme efektívnejšie zapojenie ozbrojených síl do nadnárodnej spolupráce

Finančné možnosti štátu sú obmedzené, ale náklady na modernizáciu armády obrovské. Kríza vytvára tlak na efektívne využívanie zdrojov. Najefektívnejší spôsob predstavuje širšie zapojenie našich ozbrojených síl do spoločných projektov. Spoločné obstarávanie s ďalšími krajinami NATO či využívanie obstarávacej agentúry NATO môže významne znížiť ná-

klady. Spolupráca pri zdieľaní vojenských spôsobilostí, ale aj pri nákupe techniky, pri jej servise a výcviku sa musí stať dôležitou prioritou, aby sme vládali armádu modernizovať.

2.4. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

2.4.1. **Budeme posilňovať ekologické povedomie u ľudí**

Prevenca je najlacnejším opatrením. Zavedieme do základných škôl náuku o ochrane prírody, aby sme u detí vytvorili ekologické povedomie od mala. Zvýšením citlivosti občanov na poškodzovanie prírody znížime riziko ekologických zločinov v budúcnosti.

2.4.2. **Zavedieme prísnejšiu ochranu zvierat**

Vypracujeme samostatný, moderný a komplexný zákon na ochranu zvierat. Podľa Lisabonskej zmluvy sa mení prístup k zvieratám, prestávajú byť právne vecou, rešpektuje sa, že sú citiacou bytosťou. Zmeníme aj ustanovenia zákona o poľovníctve a odstrele zatúlaných psov a mačiek.

2.4.4. **Jasné pravidlá a vlastnícke vzťahy pomôžu ochrane prírody**

Prijmeme jasné pravidlá pre vzťahy medzi ochranou prírody a vlastníkmi pozemkov. Zavedieme jednoznačné pravidlá pre vyhlasovanie chránených území a vytvoríme inštitút úhrady majetkovej ujmy spôsobenej obmedzením užívania pri ochrane prírody. Začneme diskusiu o prevedení pozemkov ochrany prírody do štátneho vlastníctva forma výkupu alebo výmeny pozemkov. Budeme pritom rešpektovať možnosti spoločnosti a hľadať alternatívne zdroje financovania mimo štátneho rozpočtu

2.4.5. **Urobíme poriadok s odpadmi a recykláciou**

Sprehľadníme financovanie odpadovej politiky, aby občania neplatili za odpad dvakrát – v cene tovaru a v poplatku za komunálny odpad. Prehodnotíme nesystémové prvky v odpadovom hospodárstve. Zrušíme Recyklačný fond, ktorý zo zákona vyberá poplatky, ale nemá zodpovednosť za plnenie cieľov odpadového hospodárstva. Liberalizujeme trh na spracovanie odpadu, aby sme znížili ceny a prijali štandardné európske pravidlá.

3. ZODPOVEDNÝ ŠTÁT SO ZDRAVÝM ROZPOČTOM, KTORÝ INVESTUJE DO BUDÚCNOSTI

3.1. OZDRAVÍME VEREJNÉ FINANČIE

Zastavíme prudké zadlžovanie, ktorým Slovensko trpí od roku 2009, i napriek výraznému zníženiu deficitu v roku 2011. Nevyhnutne potrebujeme udržať dôveryhodnosť Slovenska na finančných trhoch. Iba dôveryhodné Slovensko dokáže držať krok s najúspešnejšími európskymi štátmi. Príklady Grécka, Talianska či Maďarska naopak ukazujú, že nezodpovednosť vo verejných financiách dokáže veľmi rýchlo ohroziť kvalitu života občanov.

3.1.1. Zastavíme rast verejného dlhu

Zastavíme rast verejného dlhu, jeho podiel na HDP začneme opäť znižovať. Za jediný rok sme znížili deficit z 8% na menej ako 5% percent HDP a sme pripravení pokračovať. Deficit verejných financií znížime pod 3% HDP už v roku 2013. Zadlžovanie zastavíme opatreniami na strane príjmov aj výdavkov. Tvrdým úsporám sa vyhnú len oblasti dôležité pre úspešný rozvoj Slovenska, najmä školstvo a výstavba dopravnej infraštruktúry. To je jediný spôsob, ako obnoviť dôveryhodnosť Slovenska v súčasnosti a, zároveň, pripraviť našu krajinu na obdobie po roku 2020, keď sa začne prudko zvyšovať počet starších ľudí.

3.1.2. Rozšírime ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti

Ústavný zákon o rozpočtovej zodpovednosti doplníme ďalšími pravidlami, ktoré posilnia disciplínu vo verejných financiách. Zavedieme záväzné výdavkové stropy tak, aby sa finančné bremeno nepresúvalo na budúce generácie. Zabránilme tomu, aby vláda klamala občanov o skutočnom vývoji verejných financií. Nebudeme používať účtovné triky, ktoré priviedli do problémov nielen Grécko, ale aj celú EÚ. Nebudeme zneužívať PPP projekty, ani obmedzovanie druhého piliera na oklamanie štatistik. Skončujeme aj s neustálym zadlžovaním železničných spoločností a nemocníc.

3.1.3. Obmedzíme populizmus v parlamente a vo vláde

Zavedieme pravidlá, ktoré obmedzia schvaľovanie legislatívnych a iných návrhov s negatívnym vplyvom na verejné financie. Ak budú chcieť vláda a parlament prijať zákony, ktoré zvyšujú výdavky, alebo znižujú príjmy v už schválenom štátnom rozpočte v priebehu roka, budú musieť zároveň

schváliť kompenzačné opatrenie (znižovanie iných výdavkov alebo zvyšovanie iných príjmov) minimálne v rovnakom rozsahu.

3.1.4. **Razantne obmedzíme daňové úniky**

Vyhýbanie sa plateniu daní a odvodov ubližuje poctivým ľuďom. Okrem dôrazu na apolitickú a profesionálnu daňovú správu preto presunieme kompetenciu vyšetrovať daňové trestné činy na finančnú správu. Posilníme väzbu medzi daňovými kontrolami a trestným stíhaním. Sprisníme definíciu trestných činov súvisiacich s daňovými podvodmi, aby ich bolo možné efektívne dokazovať. Zavedieme náhodné kontroly, aby na miestnej úrovni kamarát nekontroloval kamaráta.

3.1.5. **Tlak na vyššiu ziskovosť štátnych podnikov**

Viacere štátne podniky si dostatočne nevšimli, že verejný sektor musí šetriť. Usporami osobných a prevádzkových nákladov, ale aj v oblasti investícií, je možné zlepšiť hospodárenie týchto firiem. Výraznú úlohu musí zohrať zvýšená transparentnosť, obmedzovanie korupcie, a najmä dôsledná kontrola zo strany vlády a verejnosti. Výsledkom bude, že viaceré firmy, ako napríklad Lesy SR, Transpetrol alebo Vodohospodárska výstavba, budú zdrojom príjmov pre štátny rozpočet.

3.1.6. **Strategickí investori pre firmy**

Kombinácia korupcie a neschopnosti politicky nominovaných manažmentov priviedla viaceré štátne firmy, napríklad železničné Cargo, letisko Bratislava alebo teplárne, do existenčných problémov. Bez zásadnej zmeny hrozí, že sa budú musieť zachraňovať z peňazí daňovníkov. Získame pre tieto podniky strategických partnerov, a tým ich zachránime. Takéto firmy si zaslúžia kvalitných strategických vlastníkov, ktorí dokážu zabezpečiť ich rozvoj.

3.1.7. **Zredukujeme štátnu správu**

Na Slovensku existuje mnoho príspevkových a rozpočtových organizácií, ktorých prínos je otázný. Mnohé z týchto organizácií môžu fungovať aj v budúcnosti, ale bez napojenia na štátny rozpočet. Je nevyhnutné pokračovať v racionalizačných opatreniach spustených počas posledného roka a pol. Urobíme dôkladnú inventúru verejných organizácií s cieľom zúžiť ich činnosti len na tie, ktoré štát skutočne musí vykonávať. Výraznou redukciou prejde aj regionálna štátna správa.

3.1.8. **Zvýšiť efektívnosť musia aj samosprávy**

Kompetencie samospráv prehodnotíme tak, aby ich fungovanie bolo lacnejšie, ale aby sa súčasne zvýšila kvalita služieb pre občanov. Nie je efektívne, aby takmer 1 200 obcí s menej ako 500 obyvateľmi malo zo zákona voči občanom široké povinnosti, ktoré reálne nedokážu vykonávať. Zásadné zmeny si vyžiada aj fungovanie vyšších územných celkov, pretože náklady na ich činnosť nie sú adekvátne prínosom pre občanov.

3.1.9. **Lacnejšie nákupy tovarov a služieb**

Štát je v mnohých oblastiach najväčším zákazníkom na Slovensku, no verejné organizácie málo využívajú synergické efekty pri nákupoch tovarov a služieb. Existujú obrovské rozdiely medzi cenami tých istých tovarov a služieb pre rôzne štátne inštitúcie. Štát musí nakupovať vždy za najnižšie ceny, ktoré sa podarilo dosiahnuť, a nikdy by nemal platiť viac ako súkromné firmy. Rozšírime využívanie elektronických aukcií, ktoré priniesli výrazné úspory. V primeranej miere využijeme aj centralizáciu, najmä pri tovaroch a službách, ktoré využíva viacero verejných organizácií.

3.1.10. **Solidarita bohatších: nižšie dávky, nie vyššie dane**

Vyššia vrstva by mala byť v ťažkých časoch solidárna, ale návrhy na zrušenie rovnej dane prinášajú viac problé-

mov, než riešia. Môžu odstrašiť investorov, obmedziť tvorbu pracovných miest, a práve najbohatší sa jej vedia vyhnúť. Na druhej strane, cieľom solidárneho sociálneho systému je, aby pomáhal najzraniteľnejším. Navrhujeme preto obmedziť sociálne dávky pre vyššiu vrstvu, ako sú prídavky na deti, rodičovský príspevok a príspevky pri narodení dieťaťa. Štát by mal platiť opatrovanie a iné sociálne služby len pre tých, ktorí si ich nemôžu dovoliť. Preto pri vstupe do domova sociálnych služieb budeme prihliadať nielen na príjmy, ale aj na majetok.

3.1.11. **Ozdravíme dôchodkový systém**

Zavedieme minimálny garantovaný dôchodok (tzv. nultý pilier) vo výške životného minima, ktorý by garantoval solidaritu v dôchodkovom systéme pre všetkých občanov. Tento dôchodok bude dopĺňaný zásluhovosťou pre tých, ktorí väčšinu pracovného života prispievali do priebežného systému. Vytvoríme jeden sociálny fond a presunieme všetky platby na zamestnávateľa. Navrhujeme automatické mechanizmy, ktoré zabránia nevhodným okamžitým skokom s negatívnym vplyvom na niektoré skupiny občanov. Zmeny sa budú prejavovať postupne tak, aby sa znižoval obrovský dôchodkový dlh, ktorý ohrozuje budúcu stabilitu verejných financií.

3.1.12. **Ochránime úspory občanov v druhom pilieri**

Navrhujeme ústavný zákon na ochranu druhého piliera a výšky príspevkov na súčasnej úrovni, aby už nikto v budúcnosti nemohol spochybňovať a likvidovať úspory na dôchodok. Urýchlene podrobne zadefinujeme spôsob a postup výplaty dôchodkov z druhého piliera.

3.2. INVESTUJEME DO ŠKOLSTVA, INVESTUJEME DO BUDÚCNOSTI

Školstvo a veda sú pre ďalší rozvoj Slovenska kľúčové. Preto budú mať výnimku z akýchkoľvek restriktívnych opatrení, ktoré bude musieť prijať budúca vláda. V školstve sa budeme snažiť, aby sa vytvoril efektívny systém pre lepšie odmeňovanie učiteľov a modernizáciu škôl.

3.2.1. Učitelia budú mať prednosť

Učitelia sú nedostatočne ohodnotení nielen v porovnaní so zahraničím, ale aj s platmi ostatných vysokoškolsky vzdelaných ľudí na Slovensku. Takýto stav považujeme za dlhodobu neudržateľnú a budeme ho riešiť dvoma spôsobmi. Pri rozhodovaní vlády o platoch vo verejnom sektore budú mať učitelia prednosť. Zároveň budeme hľadať finančné rezervy v rezorte školstva na urýchlenný rast plátov pedagógov.

3.2.2. Školy budú odmeňované za kvalitu

Dnešné normatívne financovanie škôl odzrkadľuje len náklady jednotlivých typov škôl, ale nie ich kvalitu. Do financovania škôl začneme započítavať aj ich kvalitu. Financovanie bude odrážať zmenu pridanej hodnoty školy (teda finančne motivujeme školy k zlepšeniu) meranú objektívnym testovaním, ako aj skúsenosťami žiakov a pri stredných odborných školách aj uplatnenie na trhu práce.

3.2.3. Spätná väzba ako cesta k lepším školám a vyššej zamestnanosti

Súťaž medzi školami má zmysel v prípade, že študenti, rodičia, zamestnávateľia a verejnosť majú informácie o ich kvalite. Preto okrem zverejňovania plátov a nezamestnanosti absolventov stredných škôl presadíme zverejňovanie mien vedúcich pracovníkov škôl, aby bolo možné identifikovať zmeny vo výkonoch nimi riadených inštitúcií v čase, keď boli vo vedení. Objektívne externé testovanie zavedieme do všetkých uzlových bodov vzdelávania, čím zabezpečíme meranie pridanej hodnoty škôl pre vzdelanie každého dieťaťa. Dôraz presunieme od encyklopedického na kontextové testovanie upravené na vzdelávacie oblasti.

3.2.4. Kvalitné a dostupné učebnice – na papieri aj na internete

Na internet sme umiestnili všetky nové učebnice objednané za našej vlády (eAktovka). V budúcnosti budú takto dostupné všetky učebnice pre základné a stredné školy. Zrušíme monopol štátu a otvoríme trh s učebnicami, kde si štát ponechá regulačné právomoci. Postupne zavedieme normatívy na učebnice, ktorý zlepši ponuku učebníc pre školy.

3.2.5. Budeme pokračovať v rušení zbytočnej byrokracie

Učiteľ má učiť deti, nie úradovať. Škola nemá vynakladať peniaze na papierovanie, ale na učenie. Už v tomto skrátenom volebnom období sme obmedzením byrokracie ušetrili školám milióny eur a učiteľom stovky tisíc hodín. V tomto trende budeme pokračovať v rámci projektu ByroKAT, ktorý sa bude týkať nielen škôl, ale aj zamestnávateľov a občanov.

3.2.6. Aby anglicky vedeli nielen učitelia angličtiny

Zaviedli sme povinnú angličtinu v školách. Zo zahraničných skúseností však vieme, že ak majú absolventi škôl skutočne ovládať jazyk, nesmú sa s ním stretávať len párkrát týždenne na hodinách angličtiny. Preto podporíme na pedagogických fakultách študijné programy anglického jazyka pre učiteľov iných predmetov. Rovnaký program zavedieme aj pre existujúcich učiteľov v rámci ďalšieho vzdelávania.

3.2.7. Posledný ročník materskej školy pre všetky deti

Presadíme sériu opatrení na zabezpečenie rovnakých príležitostí pre všetky deti v školách. Prvým z nich bude povinný posledný ročník materskej školy s možnosťou alternatívnych riešení pre deti, u ktorých sa preukáže predpoklad úspešného zvládnutia školskej dochádzky aj bez účasti na pred-

školskom vzdelávaní. Zároveň podporíme vznik materských škôl v lokalitách s ich nedostatočnou kapacitou.

3.2.8. **Špeciálne školy len pre deti, ktoré ich naozaj potrebujú**

Slovensko má rozvinutý systém škôl pre deti so špeciálnymi potrebami, na ktorý môžeme byť v mnohých ohľadoch hrdí. Zároveň však do špeciálnych škôl chodia aj deti, ktoré tam nepatria. Znemožňuje im to získať vzdelanie primerané ich potenciálu a okráda deti aj celú spoločnosť o budúcnosť. Budeme presadzovať postupnú integráciu detí, ktoré na to majú, do štandardných škôl. Integráciu musí sprevádzať vytváranie podmienok na zvyšovanie počtu špeciálnych pedagógov, pedagogicko-psychologických poradcov a asistentov na školách. Zároveň presadíme, aby rediagnostiku robili iné inštitúcie ako tie, čo uskutočňujú vstupnú diagnostiku.

3.2.10 **Účinná pomocná ruka pre zaostávajúce a znevýhodnené deti**

Mnohé deti dnes v školách nestačia spolužiakom. Ak majú držať krok s ostatnými, potrebujú účinnú pomocnú ruku. Zavedieme podporné letné vzdelávacie kurzy. Vzhľadom na neefektívnosť vynakladania prostriedkov postupne obmedzíme opakovanie ročníkov. Nahradíme ho zavedením pomoci pod dohľadom skúsených učiteľov. Dnešný trh práce si vyžaduje poriadne stredoškolské vzdelanie pre všetkých. Postupne predĺžime povinnú školskú dochádzku do 17. roku okrem prípadov, keď si mladý človek vie nájsť prácu aj skôr.

3.3. VYSOKÉ ŠKOLY, VEDA A VÝSKUM NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

3.3.1. Zníženie nezamestnanosti absolventov vysokých škôl

Pri finančnej podpore vysokých škôl zvýšime dôraz na uplatniteľnosť absolventov v praxi. Budeme pokračovať vo zverejňovaní údajov o platoch a nezamestnanosti absolventov jednotlivých vysokých škôl a fakúlt podľa skupín študijných odborov. Budeme znižovať informačnú nerovnosť, ktorá je bariérou efektívnej súťaže a tým umožníme študentom vybrať si štúdium, ktoré im umožní lepšie sa uplatniť na trhu práce.

3.3.2. Finančná motivácia škôl ku kvalite namiesto kvantity

Od roku 2011 sme zmenili financovanie tak, aby vysoké školy so špičkovými vedeckými výsledkami dostali viac peňazí a zároveň boli práve motivované získavať študentov na úkor slabších škôl. V týchto zmenách chceme pokračovať a vo financovaní zohľadňovať aj zistenia o kvalite vzdelávania. Zároveň posilníme motivačné nástroje na získavanie vlastných zdrojov vysokými školami, osobitne posilnením spolupráce so súkromným sektorom.

3.3.3. Posilníme medzinárodný rozmer vysokoškolského štúdia

Podporíme spoluprácu slovenských vysokých škôl s kvalitnými zahraničnými univerzitami. Sústredíme sa na vytváranie spoločných študijných programov v angličtine, alebo v inom svetovom jazyku, ukončených spoločným diplomom z našej aj z kvalitnej zahraničnej univerzity. Zlepšime financovanie výmenných programov, aby čo najviac študentov slovenských vysokých škôl strávilo aspoň jeden semester na zahraničnej vysokej škole. Zdôrazníme úlohu študijných pobytov v rámci akreditácie.

3.3.4. Zapojíme študentov do hodnotenia vysokých škôl

Centrom našej pozornosti bude pridaná hodnota vysokej školy pre študenta. Na jej zvyšovanie zapojíme študentov do hodnotenia činností vysokých škôl v podobe prieskumov spokojnosti so štúdiom. Budeme zverejňovať a porovnávať výšku poplatkov za štúdium, mieru úspešnosti na prijímacom konaní a podiel študentov, ktorí vysokoškolské štúdium ukončia. A to podľa jednotlivých škôl, fakúlt a odborov.

3.3.5. Akreditácia ako začiatok, nie koniec zvyšovania kvality vysokých škôl

Do Akreditačnej komisie sme počas tohto volebného obdobia nominovali vždy zahraničných expertov. Budeme chrániť jej nezávislosť od politických a lobistických tlakov. Akreditáciu založíme na posudzovaní kvality kolektívu a na priamom monitorovaní výkonu akreditovaných činností vysokej školy. Prijmeme kroky na zníženie administratívnej náročnosti akreditačného procesu. Budeme presadzovať, aby vysoké školy zaviedli vnútorné systémy zabezpečenia kvality podľa Európskeho systému zabezpečenia kvality ESG. Zo štrukturálnych fondov sme začali podporovať ich pilotné zavádzanie. Zabezpečíme aktívnu účasť slovenských vysokých škôl v celosvetovom projekte OECD AHELO zameranom na priame meranie kvality vysokoškolského vzdelávania a využijeme poznatky na zavedenie vlastného systému merania kvality.

3.3.6. Financovanie výskumu – otvorená súťaž, podpora najlepších

Budeme pokračovať v začatých zmenách vo financovaní výskumu. Zintenzívňujeme súťaž vo výskume financovanom z verejných zdrojov. Financované projekty a inštitúcie budeme hodnotiť dlhodobo, aj s odstupom času. Všade, kde je to možné, budeme zavádzať scientometrické kritéria na meranie výkonu vo výskume. Štát bude podporovať základný výskum, výskum na podporu rastu ekonomiky a rastu zamestnanosti, výskum zameraný na rozvoj ľudských zdrojov

a špeciálne „slovenské štúdia“ (rómska problematika, udržateľnosť financovania zdravotníctva, školstva, obcí a miest).

3.3.7. **Dobre fungujúci grantový systém umožní špičkový výskum**

Obnovili sme financovanie základného výskumu cez Agentúru na podporu výskumu a vývoja, ktorý predchádzajúca vláda prakticky zničila. No je to len začiatok. Agentúru transformujeme na verejnoprávnu inštitúciu tak, aby bolo do jej riadenia zapojených čo najviac špičkových zahraničných vedeckých osobností a odborníkov v oblasti manažmentu vedy. Zavedieme systém garantovaného financovania, ktorý stabilizuje základnú mieru financovania agentúry z verejných zdrojov. Zjednodušíme systém využívania štruktúrnych fondov na účely výskumu a vzdelávania.

3.3.8. **Zásadná reforma Slovenskej akadémie vied**

Slovenská akadémia vied je spolu s niektorými univerzitami výkladnou skriňou slovenskej vedy. Lenže funguje na základe zastaraných pravidiel, ktoré jej bránia zúžitkovať výsledky svojho výskumu a podporovať svoje najväčšie talenty. V spolupráci s akademickou obcou pripravíme a presadíme transformáciu SAV na verejnoprávnu inštitúciu fungujúcu na rovnakých pravidlách ako verejné vysoké školy a na princípe vnútornej súťaže.

3.4. KULTÚRA A MÉDIÁ

Vyspelosť národa sa ukazuje nielen výkonnosťou ekonomiky, ale aj úrovňou jeho kultúry. Štátna podpora umenia, kultúry a vzdelania je povinnosťou vlády rovnako ako podpora podnikania. Práve naša kultúra nás totiž robí tými, kto sme. V oblasti kultúry a médií budeme presadzovať dotiahnutie naštartovaných procesov a zlepšenie stavu vecí tam, kde súčasné vedenie ministerstva kultúry neprineslo uspokojivé výsledky.

3.4.1. **Nahradíme súčasný zložitý systém rozdeľovania peňazí**

Súčasný systém rozdeľovania financií na kultúrne projekty je príliš komplikovaný a byrokratický. Zmeníme tento systém tak, aby prebiehal podľa vzoru vyspelých členských štátov Európskej únie, prostredníctvom odborných rád, ktoré budú nezávislé od politických vplyvov.

3.4.2. **Zreformujeme kultúrne inštitúcie**

Fungovanie kľúčových kultúrnych inštitúcií na Slovensku nie je uspokojivé. Premeníme Audiovizuálny fond na efektívny finančný fond na podporu audiovizie. Redefinujeme osvetu a z Národného osvetového centra urobíme transparentné a dobre riadené centrum ochrany slovenského kultúrneho dedičstva. Pripravíme nové pravidlá obsadzovania špičkových manažérskych postov v kultúrnych inštitúciách v pôsobnosti ministerstva kultúry, ako aj samospráv, aby nedochádzalo k svojvoľným nahradzovaním odborníkov politickými a nekvalitnými nominantmi.

3.4.3. **Trojročné financovanie najvýznamnejších festivalov**

Súčasný jednoročný financovanie kultúrnych festivalov na Slovensku nedovoľuje plánovanie kvalitnejších pozvaní zo zahraničia. Zmeníme preto spôsob priznávania financií pre najdôležitejšie kultúrne festivaly na trojročné. Zároveň zavedieme štipendijný program pre umelcov. Vrátime sa tak k programu 1. Československej republiky, ktorý bol mimoriadne úspešný, a bol aj časťou propagácie kultúry

v zahraničí. Štipendijným program pre umelcov budeme kontrolovateľným spôsobom podporovať domácu umeleckú tvorbu.

3.4.5. **Projekt Knižnica plus**

Knižnice by mali byť centrom vzdelania, osvetu a kultúry. Dobre fungujúca sieť knižníc je nevyhnutným predpokladom pre rozvoj vzdelania, výskumu a znalostnej ekonomiky. Zlepšime systém využitia knižníc a naštartujeme ich transformáciu z priestorov políc s knihami na moderné vzdelávacie a komunitné centrá. Tento program bude fungovať ako spoločný program štátu so samosprávami.

3.4.6. **Zadefinujeme novú úlohu verejnoprávných médií**

Napriek zastaveniu zadlžovania vnímame fungovanie Rozhlasu a televízie Slovenska stále ako neuspokojivé. Ozdravíme vzťah RTVS a slovenskej verejnosti. Zadefinujeme, čo je verejná služba a čo od RTVS v rámci verejnej služby očakávame. Zmeníme riadenie financií a dramaturgického programu RTVS podľa českého vzoru, aby verejnoprávne médiá ponúkali divákovi a poslucháčovi kultúrny a atraktívny vysielací program.

3.4.7. **Zefektívňime využívanie financií na kultúru vďaka jasným prioritám**

Určíme ministerstvu kultúry priority kultúrnych podujatí a prezentácií pre nasledujúce roky. Zúžime témy pre grantové programy, a tým vytvoríme synergické efekty propagácie slovenskej kultúry doma i v zahraničí. Zabezpečíme oživenie už desaťročia nemenných kultúrnych projektov a zlepšenie využitia štátnych dotácií do kultúry. Vymedzíme jasné priority pri záchrane historického dedičstva.

3.4.8. **Zavedieme systém a poriadok všade tam, kde chýba**

Zavedieme preto systém štátnych zákaziek na nové diela

a zákon o nových dielach (najmä sochách) v súkromných developerských projektoch v mestách. Zabezpečíme dôsledne plánovanú a koordinovanú prezentáciu slovenskej kultúry v zahraničí a podporu marketingu už hotovým kvalitným dielam umelcov. Vytvoríme prehľadný a motivačný systém spolupráce štátu a samospráv pri tvorení a modernizácii niektorých známych a dôležitých kultúrnych projektov, akým je napríklad Východná. Nariadime prísnu kontrolu a stransparentnenie financovania projektu Košice: Hlavné mesto kultúry 2013 z prostriedkov štátu.

4. SKUTOČNÁ PODPORA PRE MLADÉ RODINY A OCHRANA KVALITY ŽIVOTA STREDNEJ VRSTVY

4.1. POMÔŽEME RODINÁM A PRACUJÚCIM RODIČOM

Na pracujúcich rodičoch, ktorí sa usilujú zabezpečiť rodinu, stojí súčasnosť aj budúcnosť Slovenska. Účinná pomoc štátu rodinám vtedy, keď ju najviac potrebujú, je investícia, ktorá sa mnohonásobne vráti.

4.1.1. Iniciatíva za nižšie ceny

V ťažkých časoch nie je možné garantovať rýchly rast plátov, ale je dôležité brániť zdražovaniu. Pripravili sme program, ktorý vytvorí tlak na čo najnižšie ceny. Tam, kde je to možné, znížime ceny posilnením súťaže. Tam, kde súťaž nefunguje a spotrebiteľia sú bezbranní, posilníme regulačné mechanizmy a práva zákazníkov, ako sme to urobili pri úveroch na bývanie a zákonom poistení automobilov. Vytvoríme silného regulátora na ochranu spotrebiteľa na finančnom trhu. Zrušíme či obmedzíme štátne zásahy, ktoré zbytočne zvyšujú ceny, ako pri recyklácii elektroniky, alebo obmedzíme ich negatívny vplyv, napríklad pri podpore obnoviteľných zdrojov energií.

4.1.2. Podporíme zateplovanie bytov a domov

Ceny energií, predovšetkým náklady na elektrinu, teplo

a teplú vodu finančne zaťažujú rozpočet rodiny. Ideálnou cestou, ako znížiť náklady, sú efektívne úspory energií. Zavedieme príspevok na zateplenie vo výške 25 percent investičných nákladov – s primeraným stropom pre rôzne typy bývania. Sústreďme sa na efektívnejšie poskytovanie podpory sociálne slabším skupinám, ktoré sú najviac finančne ohrozené a majú najviac obmedzené možnosti investovať do zníženia výdavkov za energie. Náklady budeme financovať z transparentného predaja emisií CO₂.

4.1.3. Digitálne zručnosti pre seniorov

Absencia digitálnych zručností je dnes už považovaná za významné sociálne riziko. Najmä vyššie vekové kategórie sú ohrozené tzv. digitálnou priepasťou, a nie sú schopné využívať množstvo užitočných informácií a služieb na internete. Pomôžeme preto domácnostiam znížiť ich náklady programom pre starších, ktorý ich naučí lepšie používať internet ako nástroj lacnejšieho nakupovania.

4.1.4. Zlepšíme ochranu občanov pred monopolmi

Ak je zákazník nespokojný v supermarkete, nájde si iný.

V prípade monopolov je pozícia zákazníka omnoho slabšia. Pri ich regulácii (napríklad dodávka vody alebo distribúcia plynu a elektriny) je nevyhnutná úloha štátu. A to nielen pri regulácii cien, ale aj kvality služieb. Sprísňime sankcie za nekvalitné alebo pomalé služby monopolov, ako je napríklad neskorá oprava alebo pomalé zriadenie nového odberného miesta.

4.1.5. **Deti budú mať nárok na miesto v škôlke**

Budeme pokračovať v zvyšovaní a predlžovaní materskej, aby mali rodičia do prvého roka veku dieťaťa zabezpečený slušný príjem. Zavedieme pružné čerpanie rodičovskej dovolenky. Tomu, či sa rodičia rozhodnú pre rýchlejšie alebo pomalšie čerpanie, bude zodpovedať výška rodičovského príspevku. Zabezpečíme garanciu starostlivosti o deti po návrate rodiča do práce. Zvýšime dostupnosť služieb pre deti od dvoch rokov. Postupne vytvoríme podmienky, aby mali rodičia pre takéto dieťa garantovaný nárok na miesto v škôlke.

4.1.6. **Zastavíme diskrimináciu pracujúcich rodín**

Zmeníme vyplácanie sociálnych dávok pre nezamestnaných, aby nezáviseli od počtu detí. Upravíme pomoc pre chudobné deti, napríklad obedy v školách, aby bola dostupná aj pre deti nízko príjmových pracujúcich rodín. Uprednostníme takú pomoc, ktorá je viazaná na dochádzku a dobré výsledky v škole a posilníme sociálne štipendia na základných a stredných školách.

4.1.7. **Pravidlá musia platiť pre všetkých**

Pri zanedbávaní povinnej školskej dochádzky presadíme namiesto pozastavenia výplaty rodinných dávok prístup, že za mesiac, v ktorom bude viac ako päť neospravedlnených hodín, ich štát vôbec nevypláti. Zrušíme faktickú priestupkovú imunitu sociálne odkázaných, ktorým sa pokuty nemôžu strhávať zo sociálnych dávok. Ponúkneme možnosť pokuty si odpracovať. Ak odmietnu, bude sa môcť pokuta strhnúť z dávok.

4.1.8. **Pomocná ruka a investície pre tých, čo ju prijímú**

Vytvoríme verejnoprospešné pracovné miesta pre veľmi dlhodobo nezamestnaných, ktorí preukážu, že naozaj chcú pracovať (napríklad predchádzajúcou účasťou na aktivačných službách). Zavedieme povinný posledný ročník škôlky a zabezpečíme kapacitu škôlok tam, kde chýbajú. Aj vďaka tomu budú do špeciálnych škôl chodiť len tí, ktorí tam naozaj patria. Zavedieme dobrovoľne letné vzdelávacie programy pre sociálne znevýhodnené deti, aby nezaostávali za rovesníkmi.

4.1.9. **Zlepšíme služby pre opustené a ohrozené deti**

Podporíme iniciatívy smerujúce k takému systému náhradnej starostlivosti, ktorý bude rešpektovať najlepší záujem dieťaťa. V roku 2005 sme spustili systém profesionálnych a náhradných rodín, ktorý sa osvedčil. Tieto rodiny sú pre výchovu detí podstatne vhodnejšie ako detské domovy. Domovy budeme ďalej meniť na krízové centrá, kde budú deti len krátkodobo pred ich umiestnením do rodín. Aj v tejto oblasti tak môžu vzniknúť nové pracovné miesta, aj s využitím medzitru práce.

4.1.10. **Revolúcia v bytovej politike**

Cieľom štátnej podpory nemá byť samoučelné "dotovanie", ale efektívne programy, ktoré pomáhajú mladým rodinám a zvyšujú zamestnanosť. Podporu bývania preto presunieme pod ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Nebudeme dotovať podnikateľov, ako sú stavebné sporiteľne, ale použijeme peniaze na podporu a motiváciu výstavby nájomných a štartovacích bytov tam, kde najviac chýbajú. Tieto byty bude možné prenajímať len krátkodobo, najviac na 10 rokov, ako pomoc pre mladé rodiny, kým si nedokážu zabezpečiť vlastné bývanie. Na výstavbu štartovacích bytov a jej financovanie využijeme pozemky, ktoré spravuje Slovenský pozemkový fond.

4.2. ZVÝŠIME KVALITU A DOSTUPNOSŤ ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI

Slovenské zdravotníctvo, napriek snahe zdravotníkov, zlyháva v najdôležitejších poslaniach. Zdravotníctvo potrebuje podstatné zmeny, aby sa začal zlepšovať zdravotný stav obyvateľstva, rástla spokojnosť pacientov s poskytovanými službami a bola zabezpečená finančná ochrana pacientov pred nadmernými výdavkami. Niektoré z potrebných zmien, ktoré sme navrhovali v roku 2010, sa nám už podarilo urobiť, ale zásadné systémové zmeny stoja ešte pred nami.

4.2.1. Prevencia sa stane prioritou

Pohyb, strava či životný štýl ovplyvňujú naše zdravie väčšmi než moderná medicína. Predchádzanie chorobám si preto zaslúži našu prioritnú pozornosť. Navrhujeme, aby boli niektoré nadštandardné výkony zadarmo pre tých, ktorí budú pravidelne absolvovať preventívne prehliadky. Plnú výšku rodinných dávok podmienime absolvovaním preventívnych prehliadok detí.

4.2.2. Zavedieme štandardy poskytovaných služieb

Na jednoduché ošetrenie u lekára sa čaká hodiny, v nemocniciach chýbajú základné potreby ako toaletný papier alebo príbory. Pacient by mal vedieť, na akú kvalitu služieb má nárok. Zadefinujeme, čo je štandard a čo nadštandard, vrátane mechanizmov ich kontroly. Zrozumiteľným systémom merania kvality a akreditácie poskytovateľov zároveň zvýšime bezpečnosť pacientov. Presadíme zavedenie diagnostických a liečebných protokolov, ktoré stanovujú štandardnú starostlivosť a zlepšia kvalitu poskytovanej starostlivosti.

4.2.3. Zlepšíme dostupnosť zdravotnej starostlivosti

V solidárnom zdravotníctve sme si všetci rovni: na rovnakú potrebu musí byť zabezpečená rovnaká služba. Pacient nesmie byť diskriminovaný pre miesto bydliska alebo sociálny stav. Zlepšíme prístup k zdravotnej starostlivosti v odľahlých regiónoch, ako i odmeňovanie tamojších zdravotníkov. Zabezpečíme nepretržité dostupnú lekársku pohotovosť. Vytvoríme motivačné mzdové nástroje pre lekárov a zdra-

votné sestry, aby služby na lekárskej službe prvej pomoci slúžili dobrovoľne, a nie zo zákonného donútenia.

4.2.4. Stanovíme maximálne čakacie lehoty

Zrušili sme výmenné lístky a zbytočné čakanie u všeobecných lekárov. Problémom je aj čakanie na poskytnutie odkladnej zdravotnej starostlivosti, ktoré sa predlžuje. Rozšírime reguláciu maximálnej dĺžky čakacích lehôt na všetky zdravotné výkony a diagnózy. Zavedieme maximálne čakacie doby na jednotlivé zdravotnícke služby. Stanovíme jasné pravidlá na tvorbu poradovníkov na odkladnú starostlivosť. Prehľadné čakacie zoznamy zrovnoprávňujú pacientov, odbúrávajú nespravodlivosť a znižujú priestor pre korupciu.

4.2.5. Podporíme všeobecné i špecializované ambulancie

Ambulantná starostlivosť hrá nezastupiteľnú úlohu pri prevencii, diagnostike i liečbe ochorení. Napriek tomu jej dlhé roky nie je venovaná primeraná pozornosť. To zmeníme. Jednoznačne podporujeme primárnu i špecializovanú ambulantnú starostlivosť. Musíme reagovať na starnutie všeobecných lekárov a ich nedostatok vo viacerých regiónoch Slovenska. Zatraktívime všeobecné lekárstvo pre mladých lekárov. Zabezpečíme lepšie a spravodlivejšie ohodnotenie všeobecných lekárov. Okrem kombinácie kapitácie a výkonnej zložky budú dostávať bonus za účelnú farmakoterapiu a prevenciu.

4.2.6. Presadíme spravodlivé ohodnotenie zdravotníkov, nemocníc a ambulancií

Nie je v poriadku, keď majú rovnaké výkony výrazne odlišné ceny v rôznych zariadeniach. Zavedieme spravodlivé ohodnotenie zdravotníckych výkonov a spravodlivé úhradové mechanizmy pre nemocnice a ambulancie. Presadzovali sme a budeme podporovať prechod na systém platby za diagnózu. Podporíme také odmeňovanie zdravotníckych pracovníkov, ktoré oceňuje kvalitu a výsledky zdravotnej starostlivosti.

4.2.7. **Zvýšíme spokojnosť poistencov so zdravotnými poisťovňami**

Po zjednotení výberu daní a odvodov nebudú zdravotné poisťovne vyberať poistné. Budú sa môcť sústrediť na najdôležitejšiu úlohu, ktorou je zabezpečenie kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre poistencov a kontrolu využívania zdrojov. Zabezpečíme spravodlivé prerozdelenie peňazí medzi zdravotnými poisťovňami, ktoré zohľadní chorobnosť poistencov. Pre zdravotné poisťovne sa stane atraktívnym poisťovanie chronicky chorých pacientov a investovanie do skvalitnenia ich liečby. Umožníme zdravotným poisťovňam, aby sa mohli v ponuke svojich služieb odlišovať a vytvoríme podmienky na individuálne zdravotné poistenie.

4.2.8. **Ochránime pacientov pred rastúcimi doplatkami za lieky**

Jedným z troch základných cieľov solidárneho zdravotníctva je ochrana pacientov pred nadmernými finančnými nákladmi. Presadili sme lacnejšie lieky a zaviedli sme ochranný limit na doplatky za lieky. Tento limit dnes účinne ochraňuje najviac zraniteľné skupiny chronicky chorých pacientov. Ochranný limit rozšírime na všetkých dôchodcov s nízkymi dôchodkami a ľudí v hmotnej núdzi.

4.2.9. **Dokončíme transformáciu nemocníc**

Štátne nemocnice sa opakovane zadlžujú a opakovane ich oddlžujeme z verejných zdrojov. Preto dokončíme transformáciu nemocníc na štátne akciové spoločnosti, ktorá urobí poriadok v ich hospodárení a účtovníctve. Zároveň budú nemocnice vďaka navrhovanému zákonu o štátnych akciových spoločnostiach hospodáriť podľa vopred určených, merateľných a zverejnených kritérií (bod 2.2.3).

DEMOKRATICKÁ STRANA

DEMOKRATICKÁ STRANA